2022

RAZMIŠLJANJA JEDNOG SOCIJALISTA UTOPISTA

Ladislav Bognar

11.8.2022.

Jednom me je jedan moj kolega nazvao socijalistom utopistom jer sam uvijek, po njemu naivno, vjerovao da ljudi mogu stvoriti društvo socijalne pravde i međusobne suradnje i nastojao tome davati svoj skromni doprinos. Pa i danas, nepovoljnoj situaciji usprkos, vjerujem u tu mogućnost. Budući da sam studirao pedagogiju i sociologiju meni su te ideje koje nazivamo socijalističko utopijskim poznate. Danas se pod riječju utopija smatra nešto što je nerealno i neostvarivo, ali izvorno je ta riječ uzeta od Thomasa Morea i njegovog opisa idealnog društva pod nazivom „Utopija“ iz 16. stoljeća. Kasnije su ove ideje razrađivali mnogi autori, a najpoznatiji su Saint Simone, Charles Fourier i Robert Owen u 18. stoljeću. Budući da ta društva osim nekih izoliranih elemenata nisu nikada ostvarena smatralo se da su te ideje nerealne pa se i izraz utopija upotrebljava u tom smislu.

Ipak, ideje utopijskog socijalizma potakle su kroz stoljeća nastojanja za traganjem jednog ljudskijeg i pravednijeg društva što znači da su one ipak odigrale značajnu ulogu i u današnjim građanskim društvima. Iako su danas na području zapadnog Balkana na djelu tragične posljedice nacionalističkih podjela s elementima fašizacije društva (o čemu sam već pisao vidi: Fašističke tendencije u hrvatskom društvu danas | Ladislav Bognar (ladislav-bognar.net)) mislim da treba poticati nastojanja da se iz sadašnje situacije izađe i da se i ta društva humaniziraju i stvore povoljni uvjeti za ljudski razvoj. To je i smisao ovih nekoliko mojih tekstova koji su objavljeni u nastavcima na Facebooku.

OLUJA

Prošla je još jedna godišnjica Oluje i kao i ranijih godina iskorištena je da se otvore stare rane, da se one druge proglasi zločincima, a sebe kao žrtve. Neki bi očito htjeli da ratovi i dalje traju. Sve tako ružno i tužno. Iako je gotovo tri decenije od završetka oružanih sukoba u kojima je bilo mnogo nevinih žrtava na svim stranama i dalje svatko vidi svoje žrtve, a tuđe ne vidi, svatko osuđuje tuđe zločince, a svoje slavi. Tu se pojavljuju i popovi čije sudjelovanje u ovim stradanjima nije bilo beznačajno. Da se tu radi o lažnim kršćanima možemo vidjeti ako podsjetimo na neke izreke iz Biblije koje bi se trebale i na njih odnositi:

“Ljubite svoje neprijatelje, dobro činite svojim mrziteljima, blagoslivljajte one koji vas proklinju, molite za one koji vas zlostavljaju.” (Lk 27,28)
“Ne sudite i nećete biti suđeni. Ne osuđujte i nećete biti osuđeni. Praštajte i oprostit će vam se.” (Lk 6,37)
“Tko se god uzvisuje, bit će ponižen, a tko se ponizuje, bit će uzvišen.” (Mt 23,12)
“Kako želite da ljudi vama čine, tako činite i vi njima.” (Lk 6,31)

DOĆI ĆE NOVA MLADOST

Nadam se da će jednog dana, a možda i prije, doći nova mladost i, kako je pjevao Branko Ćopić, donijeti nove dana. Mladost koja više neće živjeti u prošlosti nego graditi sadašnjost koja može imati budućnost. Mladost koja će osvještavati ljude na ovom balkanskom poluotoke Europe da ljudi moraju živjeti zajedno, koja će reafirmirati onu narodnu mudrost da ti je susjed zapravo najbliži rod koji ti može prikočiti upomoć kad ti je teško, kao i onu da je dobro imati prijatelje blizu, a neprijatelje (ako ih već moramo imati) daleko. Mladost koja će osvijestiti istinu da ne postoje dobri i loši narodi, da u svakom ima i dobrih, ali i manje dobrih ljudi, da se svaki narod treba boriti protiv vlastitog nacionalizma koji razara odnose među ljudima. Volio bih da mediji ne daju prostor ljudima koji šire mržnju i netoleranciju i da se više orijentiraju na pozitivne vijesti kao onu kad je jedan starac rekao kako mu je za vrijeme Oluje jedan hrvatski zapovjednik dao 200 kuna i kako su zajedno popili rakiju i da bi ga volio ponovno sresti ili kao ona kad su hrvatski policajci spašavali 2014. godine ljude u poplavljenom dijelu Srbije (na slici).Hrvatski specijalci junaci Srbije: 'Plakao sam za vašim momcima' - Večernji.hr (vecernji.hr) ili kako je srpski tenisač Đoković uplatio pomoć Zagrebu nakon potresa.

BOSNO MOJA LIJEPIH PLANINA

Iskreno se nadam da će jednog dana, a bilo bi dobro što prije, doći nova mladost koja će napaćenoj Bosni donijeti nove dane. Mladost koja će biti ponosna na Bosnu i Hercegovinu kao zemlju iznimne ljepote, bogatu rijekama, izvorima, lijepim planinama, rudnim nalazištima, ali i plodnim ravnicama, kraškim poljima. Na tako malom prostoru toliko ljepote i raznolikosti. Ali ta mladost će nadamo se shvatiti da su najveće bogatstvo njeni ljudi i baš zato što su izmiješane nacionalnosti, kulture i religije, što je Bosna na neki način susret europskog istoka i zapada. Poznato je da se multikulturalne sredine brže razvijaju pa i u Europi imamo takve primjere da su upravo to najrazvijenije zemlje. Iz ružne nedavne prošlosti, a dijelom i sadašnjosti, će izvući pouke, da su za takve sredine najveća opasnost nacionalizmi, koji su upravo u ovoj zemlji u devedesetim nanijeli ogromno zlo.

Djeca će ići u zajedničke škole u kojima će se učiti i o Aleksi Šantiću, i o Antunu Branku Šimiću, i o Maku Dizdaru, pisat će se i latinicom i ćirilicom, a učit će se da su susreti različitih kultura bogatstvo koje ima ova zemlja, a bit će otvorena za sve dobronamjerne

ljude svijeta. Oni će moći od ove male i lijepe zemlje u sredini Balkana načini europsku ljepoticu u kojoj će se opet moći pjevati

Bosno moja lijepih planina
U tebi je življeti milina.

https://balkanmp3.ba/index.php?a=track&id=94085&name=14-zekerijah-djezic-bosno-moja-lijepih-planina

IMA NADE ZA MLADE

U prilogu je pismo Kristine učenice srednje škole u Jajcu u kojoj su se pobunili što su ih u školi htjeli podijeliti po nacionalnostima:

"Dobro došli u BiH. U državu punu nacionalizma. Dobro došli u državu u kojoj ljude dijele na Hrvate, Srbe i Bošnjake, na katolike, pravoslavce i muslimane. Dobro došli u državu gdje djecu od 7-8 godina okreću jedne protiv drugih, odmah im na početku zabrane da se druže sa svojim vršnjakom druge vjere. Dobro došli u državu, gdje stariji pune djeci glavu o nečemu što nisu ni proživjeli. Djeca od malih nogu nauče da trebaju mrziti nekog druge vjere, nacije, a ni sami ne znaju zašto?

Mi djeca živimo u jednoj bajci u kojoj nije bitno kako se zoveš, u šta vjeruješ i kojem bogu se moliš. Ali zato imamo svoje odrasle: očeve, majke, djedove, bake… koji nas plaše raznim čudima, i svakoj bajci naude. Mi međusobno gradimo prijateljstva koja NACIONALISTI žele srušiti govoreći: "Nismo se mi prije 20 godina ubijali da bi nam se djeca danas družila ili ne daj Bože u školu zajedno išla".

Bravo! Baš ste neki uzor! Mislim, da možete, sada bi nam svima dali noževe i puške da se poubijamo, kao vi prije 20 godina. Ali vidite i sami da vam ne ide. Vi koji govorite da ste ovaj, onaj, uvijek bolji i važniji od onih drugih, kome to govorite!? To što ste vi zadržite za sebe. Molite se Bogu kojem hoćete, u kojeg vjerujete, ali poštujte tuđe. Zašto komplicirate stvari, koje su zapravo jako jednostavne?"

Odvažni učenici različitih etničkih pripadnosti u Jajcu su se okupili pod sloganom ‘segregacija je loša investicija’ i drugim porukama zajedništva. Nakon jednogodišnje borbe ostvarili su pobjedu zaustavivši namjere vlasti da ih dijeli na osnovu etničke pripadnosti.

PRIMJER TOLERANCIJE I SURADNJE

Nedaleko Tomislavgrada u srijedu je otvorena džamija čiju su izgradnju zajednički financirali lokalni muslimani i katolici, suprotno neskladu i prijeporima između političkih predstavnika Bošnjaka i Hrvata.

Džamija u mjestu Dilaveri, čija je izgradnja rezultat međusobne suradnje lokalnih muslimana i katolika, izgrađena je 2020., ali je otvorenje odgođeno zbog epidemije koronavirusa.

Zajednički su je svojim donacijama financirali i katolici i muslimani, nakon što su na isti način ranije izgradili katoličku crkvu nedaleko toga mjesta, rekli su organizatori.

Dilaveri su primjer stoljetne tolerancije i međusobnog pomaganja tamošnje hrvatske, uglavnom katoličke i bošnjačke muslimanske zajednice.

To je posve suprotno od javno stvorenoga nepovjerenja, pa čak i mržnje koja je posebno izražena na društvenim mrežama i u istupima političara iz dva naroda koja se posebno pojačala uoči općih izbora u listopadu. (Dnevnik.hr)

ALJMAŠ

Danas je blagdan Velike Gospe kad se u Aljmašu okuplja veliki broj vjernika. Prije 20 godina mene su kao tadašnjeg župana pozvali na ovu svečanost i da se obratim vjernicima. Iako osobno smatram da na tim skupovima ne bi trebali sudjelovati političari, osim naravno kao vjernici, a posebno ne i držati govore, ipak sam se odazvao pozivu. U vrijeme HDZ-eovih župana to je bila stalna praksa pa bi moj nedolazak kao SDP-eovog župana bio krivo protumačen. Tih godina počela je gradnja ove crkve labudice, koja danas krasi Aljmaš, u čemu je značajnim sredstvima sudjelovala naša Županija.

Sa mnom je pošao i jedan član Poglavarstva. Iako obično u vrijeme tog praznika u našem kraju dolazi do popuštanja ljetnih vrućina te godine je bila paklena vrućina. Ljudi su pokušavali stati u sjenu onih nekoliko drveća, ali naravno za sve nije bilo mjesta. Nama su domaćini donijeli dvije stolice u hladovinu jednog drveta, ali mi nismo htjeli sjesti nego smo ostavili da sjedne netko od starijih ljudi kojima je potrebno.

Negdje u sredini obreda, koji se odvijao na velikoj pozornici u sredini mjesta, pozvali su me da se obratim okupljenim vjernicima. Ja sam svima čestitao blagdan i rekao kako smatram da političari ne bi trebali nastupati na ovim vjerskim svečanostima nego to trebaju činiti kompetentni ljudi teolozi koji su jedini pozvani da govore vjernicima o vjerskim pitanjima. Rekao sam da sam ovaj puta došao zato što je to bila dosadašnja praksa i da ne misle da sam ja na bilo koji način protiv njih vjernika, ali se nadam da me ubuduće neće pozivati. Ujedno sam naglasio, da je tokom vjerskog obreda u više navrata spomenut MIR, a to je ono što nam sada treba kako bi naši ljudi mogli u miru obrađivati svoja polja, graditi i privređivati, te u miru živjeti sa svojim obiteljima i odgajati svoju djecu. Još sam im jednom na kraju čestitao blagdan i zaželio svako dobro. Odlazeći s pozornice čuo sam kako jedna starija gospođa iz prvih redova rekla, da je sve što sam govorio bilo dobro i na mjestu.

Za vrijeme ručka sjedio sam pored biskupa i u razgovoru mu predložio da na ovakve vjerske svečanosti pozivaju i predstavnike ostalih većih vjerskih zajednica. Ako bi oni kao naša najveća vjerska zajednica to pokrenuli vjerujem da bi to činile i ostale i tako bi vjera prestala biti razlog sukoba i nepovjerenja među ljudima. On je rekao da je to dobra ideja, ali da je još prerano za to. Bile su tek tri godine od mirne reintegracije. Možda bi sad nakon dvadeset godina ipak bilo vrijeme za to.